

latest technologies, creating interactive and educational exhibitions to better immerse themselves in the cultural context of the Carpathian exhibits, which undoubtedly contributes to a deeper understanding of the intangible heritage of the highlanders and provides a prospect for further research.

Key word: material culture, Hutsul region, museums, history, art, ethnography, crafts, musical instruments, exhibits.

Стаття надійшла до редакції 26.04.2025
Отримано після доопрацювання 14.05.2025
Прийнято до друку 17.05.2025

УДК 929 М. Губчук

УНІВЕРСАЛІЗМ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МИКОЛИ ГУБЧУКА

Назар ГОЛЕЙ – здобувач освітньо-наукового ступеня,
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, м. Івано-Франківськ
<https://orcid.org/0009-0007-2463-252X>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.986>
nazar.holei.22@pnu.edu.ua

Здійснено культурологічне дослідження універсалізму творчої особистості Миколи Губчука, що має на меті комплексне висвітлення його багатогранної діяльності, яка поєднує мистецький, організаційний, волонтерський та суспільний виміри. Значна увага надається виявленню ролі М. Губчука як агента культурних трансформацій у складний для країни період, зокрема під час повномасштабного вторгнення росії в Україну. Наукова новизна дослідження полягає в осмисленні ролі М. Губчука не лише як виконавця, а носія гуманістичних ідей, культурного дипломата, що сприяє інтеграції українського мистецтва, та рушія інноваційних змін у суспільстві. У висновку наголошено на важливості універсальної творчої особистості для зміцнення національної єдності українського народу та активного залучення до процесів культурного оновлення в межах глобального контексту.

Ключові слова: творча особистість, універсалізм, Микола Губчук, оперний співак, менеджер.

Постановка проблеми. Спираючись на вже існуючі дослідження універсалізму творчої діяльності, а саме діяльнісного універсалізму, очевидним постає той факт, що українська культура надзвичайно багата митцями, які досягнули визначних результатів у більш як одній сфері. Це питання досліджували українські науковці. За словами Ю. Москвічової: «Універсалізм творчої особистості, тобто здатність до багатопланової діяльності, має два головні виміри пов'язані між собою. Перший – це глибина проникнення у різні сфери діяльності та здатність до різних видів творчості, доповнені широтою світогляду. Другий вимір універсалізму – це певна якість світогляду, яка характеризується здатністю вловити ритм, гармонію світобудови, досягнути часто прихований зв'язок причин та наслідків, визначити домінуючий напрям у розвитку мистецтва та духовного життя суспільства» [9; 6].

У XX столітті інтерес до вивчення діяльності видатних українців штучно придушувався радянською владою, що суттєво сповільнило поступ теоретичного опрацювання доробку знакових особистостей. Тому важливо продовжувати поглиблене вивчення цієї проблематики. Що стосується початку XXI століття – стрімкий розвиток інформаційних технологій, військова агресія російської федерації проти України у 2014 році та повномасштабне вторгнення росії в Україну 2022 року стали тригерами формування у суспільстві нової генерації митців-універсалів. Яскравим представником цього покоління є Микола Губчук – український оперний та камерний співак, художній керівник Коломийської філармонії ім. О. Козаренка, волонтер, активний учасник та ініціатор суспільних змін. Участь в концертах на провідних сценах світу, організація благодійних заходів, комунікація з митцями з інших країн та ефективний менеджмент у філармонії гармонійно поєднуються в діяльності М. Губчука, об'єднуючи виміри особистісного зростання із суспільною користю. Проблема полягає в аналізі феномена митця, здатного одночасно здійснювати вплив як на музичну культуру, так і на громадське життя.

Аналіз останніх публікацій. О. Комендою запропоновано модель універсальної творчої особистості в аспекті діяльнісного універсалізму. Авторка обґрунтовує діялісно-структурний метод дослідження універсальної творчої особистості, доводить значущість цього феномена для української музичної культури [7]. Ю. Москвічовою розглянуто універсальну творчу особистість як соціокультурний феномен [9]. Лі Пінтін здійснив узагальнення сучасного музикологічного дискурсу щодо специфіки універсалізму творчої особистості [8]. Культурно-інтеграційна діяльність М. Губчука в контексті російсько-української війни представлена автором статті [5].

Мета статті – висвітлення діялісного універсалізму Миколи Губчука, що поєднує професійну діяльність оперного, концертно-камерного співака, менеджера і громадського діяча.

Методологія дослідження. У роботі застосовано міждисциплінарну методологію, що включає

культурологічний аналіз, біографічний опис, елементи порівняльного аналізу, а також авторське напівструктуроване інтерв'ю.

Виклад матеріалу дослідження. Лі Пінтін вважає, що «творча особистість нині постає як утілення людського капіталу, змістотворної екзистенції, діяльнісні прояви якої унаочнюють специфіку духовних, зокрема й аксіологічних основ людини та людства, опредметнюють інтелектуальний потенціал епохи, суспільства та водночас містять прогностичні імпульси щодо можливих спрямувань художньої рефлексії» [8; 72]. В умовах сучасності, коли зароджується нова епоха, яку в певних наукових колах називають метамодерном, універсальність митця стає ключовим адаптаційним механізмом. Полівекторність інтересів і діяльності дозволяє сприймати існуючі, та генерувати нові наративи в соціальній площині.

Україна здавна виступає своєрідним кордоном між східною і західною цивілізаціями. Її територія часто була об'єктом військових амбіцій численних загарбників, або театром бойових дій конфліктуючих сторін [10]. Такі обставини мали суттєвий вплив на український фольклор, а також і на мистецтво, яке тонко реагує на соціальні процеси. Відкритим для наукової спільноти залишається питання, що спонукає особистість до творчості. Логічним видається, що найсприятливіші обставини виникають, коли забезпечені усі базові потреби і з'являється простір для духовного пошуку та екзистенційних роздумів. З іншого боку, можна спостерігати спеси творчості в мистецькій площині під час гострих соціальних криз, в умовах стресу і навіть загрози життю. Показовими є процеси в сучасній українській культурі. Зі здобуттям державної незалежності Україна все ще залишалась під суттєвим впливом росії як в економічній, так і політичній та інформаційній сферах. Із появою мережі інтернет, а також процесів глобалізації, українське мистецтво часто намагалось орієнтуватись на тенденції, що диктувала росія і США. Все змінилось після анексії Криму, гібридної війни росії проти України і повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну 2022 р. Загроза екзистенції, а також усвідомлення культури і мистецтва, як одного з інструментів пропаганди, якою дуже активно користується агресор, стали тригерами соціальних трансформацій і появи в українському мистецтві чітких національних рис. Україна стала символом свободи, центром Європи, де зараз зосереджена боротьба добра і зла. Українці з активною громадянською позицією долучились до лав Збройних Сил України або стали надійним тилом, підтримуючи військо в матеріальному, емоційному та інформаційному планах. У мистецькій сфері своєрідною нормою стала волонтерська діяльність, що передбачає збір коштів, емоційну підтримку, інформування закордонних партнерів про реальний стан речей в Україні.

Активним учасником таких процесів, а також проактивним агентом соціальних змін є український оперний та концертно-камерний співак, художній керівник Коломийської філармонії ім. О. Козаренка, волонтер М. Губчук. Його баритон звучав на провідних сценах світу, але війна внесла свої корективи і тепер виконавську діяльність М. Губчук поєднує з роботою у філармонії, організацією і участю в благодійних заходах, а також популяризацією українського контексту на міжнародній арені. Універсалізм творчої особистості М. Губчука розглянемо крізь призму видів його діяльності.

Виконавська діяльність. Зі слів М. Губчука, він зацікавився музикою, коли навчався у першому класі і на концерті побачив хлопчика, який грав на скрипці. Власне вразила його не так музика, як той вплив, який вона мала на глядачів. Хоча в родині не було музикантів, інтерес був підтриманий батьками і, після прослуховування у відомого скрипаля і педагога П. Терпелюка, Микола почав навчатись грі на скрипці у Коломийській музичній школі № 1, яка з 2018 р. носить ім'я Анатолія Кос-Анатольського [6]. Саме там почав співати в колективах «Гуцулятко» та «Гуцулія», де отримав перший досвід виходу на сцену в ролі соліста [3].

Далі вступив на музично-педагогічний відділ Коломийського педагогічного училища, де познайомився з Миколою Степановичем Скільським. Педагог не лише надихнув його професійно займатися співом, і й сьогодні допомагає Миколі вдосконалювати вокальну техніку. Як пригадує М. Губчук, у п'ятнадцять років не любив оперу, бо не розумів її, сперечався з учителем, що не буде співати, бо йому це не цікаво, але, під впливом Миколи Степановича, з часом змінив своє ставлення. Знаковою стала участь і перемога М. Губчука на конкурсі студентів педагогічних училищ у Чернівцях. Вигране гран-прі та овації глядачів у залі Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича змінили ставлення молодого виконавця до співу. З того моменту він почав готуватися до навчання у консерваторії. У 2000 р. Микола вступає до Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка в клас вокалу професора, народного артиста України Ігоря Кушплера, паралельно продовжуючи заняття з М. Скільським. Також своїми вчителями М. Губчук вважає улюблених співаків світової слави (П'єро Капучіллі, Франко Бонісоллі, Марію Каллас, Леонтіну Прайс, Етторе Бастіаніні, Ренато Брузона) та українських колег, з якими доводилось виходити на сцену (Марія Стеф'юк, Роман Майборода, Іван Пономаренко, В'ячеслав Лупалов, Дмитро Гнатюк). Із захопленням М. Губчук згадує свої враження від майстерності солістів Національної опери України, серед яких: Лідія Забіляста, Світлана Добронравова, Олександр Гурець. Після закінчення навчання в академії в 2005 році, три роки співак стажувався в

Національному академічному театрі опери та балету України, після чого працював тут солістом протягом п'яти років. М. Губчук згадує, що в театрі йому не давали одразу великих партій, оскільки амбіції і відсутність відповідного досвіду часто стають причиною передчасного закінчення кар'єри.

Із 2014 року співак працював за приватними контрактами, виступав у концертних залах України, Німеччини, Нідерландів, Бельгії, Польщі, Макао, Гонг-Конзі та інших, здійснив сольні виступи у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької, Львівській національній філармонії ім. М. Скорика, Кельнській філармонії, Київській національній філармонії України, Laeiszhalle в Гамбурзі, Gewandhaus в Лейпцигу, Hercules Hall у Мюнхені, Schubertsaal у Відні та в інших провідних концертних залах.

У репертуарі М. Губчука твори різних стилевих напрямів зарубіжних (Г.-Ф. Генделя, Ф. Шуберта, Р. Шумана, Г. Вольфа) та українських композиторів (М. Лисенка, Б. Лятошинського, А. Кос-Анатольського). Широкий є вибір оперних партій, з якими виступав артист: Білорезький («Дике полювання короля Стаха» О. Подгайської), Папагено («Чарівна флейта» В.-А. Моцарта), Белькор («Любовий напій» Г. Доніцетті), Валентин («Фауст» Ш. Гуно), Шонар («Богема») та Шарплес («Мадам Батерфляй» Дж. Пуччіні), Набукко («Набукко»), граф Ді Луна («Трубадур»), Жорж Жермон («Травіата»), кавалер Марулло («Ріголетто»), Сільвано («Бал-маскарад») – Дж. Верді, Ескамільйо та Моралес («Кармен» Ж. Бізе) [12].

Загалом у М. Губчука дуже виважений підхід до професії. Він і досі займається зі своїм вчителем М. Скільським, не ризикує представляти недостатньо підготовлений матеріал, належну увагу надає стилістиці. Коли співак готував партію Папагено з «Чарівної флейти» В.-А. Моцарта для контракту в Німеччині, працював із коучем Є. Носковою – піаністкою ко-репетитором Празької національної опери, а щодо вимови консультувався з З. Кушплер та іншими колегами. В роботі М. Губчук надзвичайно цінує увагу до деталей і співпрацю з такими диригентами, як Кері-Лінн Вілсон, В. Кожухар, В. Алексеєв, М. Дядюра, В. Сіренко. При цьому, співак відзначає ріст рівня українських симфонічних оркестрів, хоча все ще спостерігає певне відставання від майстерності музикантів провідних європейських театрів.

Менеджерська діяльність. У лютому 2022 року, після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, М. Губчук переїздить із сім'єю з Гостомеля у Верхній Вербіж Коломийського району – рідне село матері. На екскурсії в Коломию він відвідує закинуту будівлю польського гімнастичного товариства «Сокіл» і спонтанно у нього виникла ідея заспівати разом із М. Кодіною Державний Гімн України та пісню «Ніч яка місячна» [1]. Приємно вражений акустикою приміщення, М. Губчук ініціює проведення тут концертів. Як виявилось, над питанням відбудови слави «Сокола» вже працювали начальник управління культури та туризму С. Баланович, його заступниця М. Кодіна та громадська організація «Долучайся та змінюй» [11]. При цьому, згадали мрію композитора, піаніста і музикознавця О. Козаренка – створити в Коломиї філармонію. Зі згоди першого заступника міського Голови М. Качанського вирішили втілити її в реальність. В інтерв'ю О. Гелетюк для видання «Глузд» М. Губчук наголосив: «Працювала команда однодумців: управління культури, молодіжна рада, завідувачка сектора охорони культурної спадщини Оксана Пашник, переселенці – оперні співаки та музиканти з Києва і Харкова, волонтери. Просто неймовірно допомогла моя дружина Катерина Гордієнко, без неї я б не справився. Також дуже активно долучався до робіт чоловік Мар'яни Кодіної, Віктор» [3]. Відкриття Коломийської малої філармонії відбулося 8 травня 2022 р. На її базі утворився мистецький центр, в якому проводяться концерти, фестивалі, художні та фотовиставки, театральні вистави та інші культурні події. Хоч офіційно посада, яку зайняв М. Губчук, визначена як «художній керівник», сам він жартував, що не має ні кабінету, ні стола, а перелік фактично зробленої роботи далеко перевищував посадові інструкції. Доводилось разом з іншими прибирати, займатись ремонтом, продавати квитки, грати і співати. Але це не сприймалось роботою – всі члени команди жили цим проєктом. Загалом на початку керівний склад налічував трьох людей разом із М. Губчуком. Трохи пізніше посаду головного адміністратора зайняла Г. Плетньова, яка переїхала до Коломиї з Рубіжного. З 2024 р. М. Губчук виконує обов'язки директора філармонії. На запитання чи навчався десь менеджменту відповідає, що навіть ніколи не думав, що доведеться займатись управлінням. Головними навичками, що допомагають йому в цій діяльності, вважає вміння знаходити спільну мову з людьми та почуття гумору. Комунікативні навички та знайомства, набуті в концертних турах за кордоном, дозволили наповнити концертну програму філармонії іменами артистів міжнародного рівня. На сцені Коломийської філармонії за цей час виступали С. Соловій, І. Житинська, М. Губчук, Курт Шмід, Хінамі Йоко, О. Петухов, Кері Лінн Вілсон та ін. У її стінах розміщено виставки художників-початківців та справжніх майстрів, серед яких Б. Бринський, Б. Сорока та ін. М. Губчуку належать слова: «Мені хотілося б поборотися за наступне покоління» [3].

Проєкти, які втілюються на базі Коломийської філармонії, тому підтвердження. 21 вересня 2022 р. оголошено про набір у Молодіжний симфонічний оркестр Коломиї. В серпні 2024 р. на базі філармонії починає працювати музична студія «Сокіл» У співпраці з музичними школами міста проведено низку заходів, на яких учні могли виступати разом із професійними музикантами. Поширеним серед артистів,

які відвідують Коломию, стало проведення майстер-класів для всіх охочих. Разом із тим М. Губчук дбає і про історичну спадщину регіону. За пропозицією культурних діячів Коломиї у квітні 2023 р. філармонію названо на честь видатного композитора, піаніста та мистецтвознавця Олександра Козаренка (1963–2023 рр.). Щорічно проводяться заходи для вшанування його пам'яті.

За час свого існування Коломийська філармонія набула багатьох друзів і партнерів. Серед них оркестр Чернівецької обласної філармонії ім. Д. Гнатюка, Луганська обласна філармонія, Маріупольська камерна філармонія, Національна опера України, Хмельницька обласна філармонія, Івано-Франківська обласна філармонія ім. І. Маланюк та ін. Укладено договір про співпрацю з агенцією «Olimpus Musicus» (м. Прага, Чеська Республіка), підписано меморандум про співпрацю з організацією «Liatoshynsky Foundation», Чернівецькою обласною філармонією ім. Д. Гнатюка, Національною філармонією України, Львівською національною оперою. Офіційним партнером філармонії є «Rotary Club Kolomyia». Налагодженню міжнародних зв'язків сприяє М. Губчук як керівник та соліст, а також колективи філармонії: оркестр народних інструментів «Трембіта» (керівники – Михайло та Володимир Могиляники), струнний ансамбль «Дивертисмент» (керівники – Анжела та Роман Микитюки), естрадно-духовий оркестр «Big Band» (керівники – А. Іванчук та Л. Хім'як).

Загалом Коломийська філармонія ім. О. Козаренка стала справжнім мистецьким хабом, рушієм культурного життя міста, а також привабливим туристичним об'єктом. І значний внесок в її діяльність зроблений одним з її ідейних натхненників, художнім керівником та виконуючим обов'язки директора філармонії Миколою Губчуком.

Громадська діяльність. Після переїзду до Коломиї, М. Губчук одразу долучився до життя громади, надав прихисток вимушено переселеним особам. Як символ незламності з ратуші щодня звучав Державний Гімн України. Спочатку його виконували двоє трубачів: В. Кривюк та А. Вівчарик. Згодом до них приєдналися солісти М. Губчук та О. Форкушак [2]. Понад два місяці над Коломисю звучав баритон М. Губчука, який до того лунав у провідних концертних залах світу.

Паралельно зі співом, розпочинається кропітка робота з відновлення будівлі гімнастичного товариства «Сокіл» і заснування Коломийської малої філармонії. М. Губчук долучається до прибирання, ремонтних робіт у приміщенні, а також займається організацією діяльності і плануванням концертів. Значна частина успіху й унікального складу артистів, що відвідали Коломию, – заслуга особистих знайомств і репутації М. Губчука. Тільки за перший сезон у Коломийській малій філармонії проведено 48 мистецьких заходів, а на сцені побувало понад 300 артистів. Із коштів, зароблених філармонією, понад 100 000 гривень передано на потреби Збройних Сил України. Також частина коштів інвестується в реставрацію будівлі [4]. Загалом волонтерство – звична практика для М. Губчука й керівництва філармонії. На базі мистецького хабу регулярно відбуваються благодійні акції зі збором коштів для потреби 10 окремої гірсько-штурмової бригади та інших підрозділів Збройних Сил України. 17 липня 2022 р. естрадно-духовий оркестр «Біг-Бенд» (керівники – А. Іванчук та Л. Хім'як), виступав у місті Городенка в рамках благодійної акції «Мистецтво – духовна зброя». Того ж дня солісти Коломийської малої філармонії Юлія та Юрій Михайлюки брали участь в акції на підтримку ЗСУ «Музика перемоги» у с. Чернятин Городенківської територіальної громади. 22 серпня 2022 р. відбулась унікальна виставка 10 окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс» під назвою «Портал у війну/На лінії вогню». В листопаді 2022 р. на запрошення головного лікаря В. Федоришина в обласному шпиталі ветеранів війни Івано-Франківської обласної ради відбулась концертна програма оркестру народних інструментів «Трембіта» Коломийської малої філармонії під керівництвом М. Могиляника. У 2023 р. для підтримки 10 ОГШБр «Едельвейс» організовано дводенну акцію. Великий благодійний аукціон «Артефакти мужності» відбувся у Коломиї 23 серпня 2023 р., приурочений до Дня міста, Дня Прапора України та Дня державної незалежності України. Всі отримані з аукціону кошти спрямовалися на підтримку військових формувань громади: 10 гірсько-штурмову бригаду «Едельвейс» та 77 батальйон 102 окремої бригади територіальної оборони імені полковника Д. Вітовського. Це лише невеликий перелік подібних благодійних акцій, що відбулись за сприяння М. Губчука. Його репутація, професійні та людські якості приваблюють благодійників і до філармонії.

Усесвітньо відома українська оперна співачка О. Белкіна перерахувала 600 євро на потреби філармонії. Також передані гроші, зібрані бельгійським гуртом «Lunes». Кошти спрямувалися на закупівлю нових крісел. Знаний український композитор Є. Петриченко став лауреатом премії ім. М. Лисенка у 2024 р. і частину своєї грошової винагороди вирішив передати Коломийській філармонії ім. О. Козаренка задля її подальшого розвитку.

М. Губчук веде активну *концертну діяльність*. 10.04, 25.04, 16.05, 29.05, 30.06. 2023 року виступав у Празі в концертному залі «Smetana Hall» з програмою «Найкраще з Моцарта». 14–16 вересня 2023 р. виконав партію Беларецького у опері О. Подгайської «Дике полювання короля Стаха» (диригент В. Алексейонук). Прем'єра відбулась у Barbican Centre у Лондоні. Листи дітей з України були передані

глядачам опери, а їх було майже 6.000, що вкотре привернуло увагу до проблем війни. З 23 листопада до 11 грудня 2023 р. М. Губчук провів у турі Німеччиною, Швейцарією та Люксембургом, виконуючи партію Папагено з опери «Чарівна флейта» В. -А. Моцарта. З цієї ж програмою 23 січня 2024 р. він виступав в Мюнхенській філармонії та 28 січня у Gewandhaus у Лейпцигу. Кожна така поїздка – це можливість комунікації зі світовою спільнотою, шанс, бодай у приватному спілкуванні розказати про реальний стан речей в Україні. Інколи, в рамках мистецького заходу, відбуваються окремі акції для підтримки нашої держави. Наприклад, Віденський бал, на відкритті якого у 2025 р. співав М. Губчук з О. Лезер. Це дуже почесна культурна місія. До того ж зібрано значну суму коштів для реабілітаційного центру в Бережанах.

М. Губчук щедро ділиться своїм талантом, виступаючи на благодійних концертах. Він зробив свій неоціненний внесок у розбудову філармонії в Коломиї. Як художник керівник і виконуючий обов'язки директора філармонії, долучився до чималої кількості мистецьких акцій, метою яких є підтримка війська або громади. Співак допомагає привертати увагу до актуальних соціальних проблем, в тому числі, пов'язаних із війною росії проти України, є агентом позитивних якісних змін у культурному житті Коломиї та регіону.

Висновки. Проаналізувавши різні грані діяльності М. Губчука, особлива увага надається періоду з лютого 2022 р., оскільки в цей час митець переїздить до Коломиї, де проявляється як активний громадський діяч. Наведено приклад особистості, здатної гармонійно поєднувати особистісну творчу реалізацію із активною громадянською позицією та корисною соціальною діяльністю. Привертається увага до суспільного значення митців, здатних проявляти ознаки діяльнісного універсалізму, задано вектор подальших досліджень діяльності Миколи Губчука, а також інших митців-універсалів України.

Список використаної літератури

1. Бардалим Н. Оперний співак у робочих рукавицях. Як Микола Губчук перезавантажив культурне життя Коломиї. *#ШОТАМ*. 13. 10. 2022. URL: <https://shotam.info/opernyy-spivak-u-robochykh-rukavytsiakh-yak-mykola-hubchuk-perezavantazhyv-kulturne-zhyttia-kolomyi/> (дата звернення 03.12.2024).
2. Басалига М. «Люди слухають і надихаються патріотизмом». На ратуші у Коломиї щодня наживо звучить Гімн України. *Суспільне Івано-Франківськ*. 09 травня 2022. URL: <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/236499-ludi-sluhaut-i-nadihautsa-patriotizmom-na-ratusi-u-kolomii-sodna-nazivo-zvucit-gimn-ukraini/> (дата звернення 10.12.2024).
3. Гелетюк О. Микола Губчук: «Мені б хотілося поборотися за наступне покоління». *ГЛУЗД*. 4 груд. 2022. URL: gluzd.org.ua/special_projects/mykola-hubchuk-meni-b-khotilosia-poborotysia-za-nastupne-pokolinnia/ (дата звернення 03.12.2024).
4. Гелетюк О. Розправляючи крила «Сокола». Як в Коломиї працює мала філармонія. *POST IMPREZA*. 20 листоп. 2022. URL: postimpreza.org/texts/rozpravliaiuchy-kryla-sokola-iak-v-kolomyi-pratsiuie-mala-filarmoniia (дата звернення 10.12.2024).
5. Голей Н. Культурно-інтеграційна діяльність Миколи Губчука в контексті російсько-української війни. *Матеріали звітної наук. веб-конф. викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2023 рік. Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 1–5 квіт. 2024 р., м. Івано-Франківськ*. Електронне вид. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2024. С. 326–327.
6. Голей Н. Інтерв'ю з Миколою Губчуком, проведене 3 черв. 2024 року. *Архів автора*.
7. Коменда О. Універсальна творча особистість в українській музичній культурі: дис. ... д-ра миств.: 17.00.03. Київ, 2020. 519 с.
8. Лі Пінтін. Універсалізм творчої особистості: модули музикологічного дискурсу. *Слобожанські мистецькі студії*. Вип. 1 (07). Суми : Сумськ. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, 2025. С. 72–76.
9. Москвічова Ю. О. Універсальна творча особистість як соціокультурний феномен. *International scientific conference Current trends in art and culture: Conference Proceeding* (April 3–4, 2024. Wloclawek, Republic of Poland). Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2024. С. 5–8.
10. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків : КСД, 2016. 496 с.
11. Admin. Поміняв фрак на робу: як оперний співак рятує «Сокола» у Коломиї (ВІДЕО). *Західний кур'єр*. 14. 09 2022. URL: kuryer.if.ua/pominyav-frak-na-robu-yak-opernyj-spivak-ryatuye-sokola-u-kolomyi-video/ (дата звернення 05.12.2024).
12. Education. *Mykola Hubchuk Opera Singer (Bariton)*. URL: hubchuk.simdif.com (дата звернення 05.12.2024).

References

1. Bardalym N. Opernyi spivak u robochykh rukavytsiakh. Yak Mykola Hubchuk Perezavantazhyv kulturne zhyttia Kolomyi [An opera singer in work gloves. How Mykola Gubchuk rebooted the cultural life of Kolomyia]. *#ШОТАМ*. 13. 10. 2022. URL: shotam.info/opernyy-spivak-u-robochykh-rukavytsiakh-yak-mykola-hubchuk-perezavantazhyv-kulturne-zhyttia-kolomyi/ (accessed 03.12.2024).
2. Basalyha M. «Liudy slukhaiut i nadykhaiutsia patriotyzmom». Na ratushi u Kolomyi shchodnia nazhyvo zvuchyt Himn Ukrainy [«People listen and are inspired by patriotism». The National Anthem of Ukraine is played live every day at the town hall in Kolomyia]. *Suspilne Ivano-Frankivsk*. 09.05. 2022. URL: <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/236499-ludi-sluhaut-i-nadihautsa-patriotizmom-na-ratusi-u-kolomii-sodna-nazivo-zvucit-gimn-ukraini/> (accessed 10.12.2024).
3. Heletiuk O. Mykola Hubchuk: «Meni b khotilosia poborotysia za nastupne pokolinnia» [Mykola Gubchuk: «I would like to fight for the next generation»]. *HLUZD*. 04.12. 2022. URL: https://gluzd.org.ua/special_projects/mykola-hubchuk-

meni-b-khotilosia-poborotysia-za-nastupne-pokolinnia/ (accessed 03.12.2024).

4. Heletiuk O. Rozpravliaiuchy kryla «Sokola». Yak v Kolomyi pratsiuie mala filarmonia [Spreading the Wings of the Falcon. How a Small Philharmonic Works in Kolomyia]. *POST IMPREZA*. 20.11.2022. URL: <https://postimpreza.org/texts/rozpravliaiuchy-kryla-sokola-iak-v-kolomyi-pratsiuie-mala-filarmonia> (accessed 10.12.2024).

5. Holei N. Kulturno-intehratsiina diialnist Mykoly Hubchuka v konteksti rosiisko-ukrainskoi viiny [Mykola Gubchuk's cultural and integration activities in the context of the Russian-Ukrainian war]. *Materialy zvitnoi naukovoï vebkonferentsii vykladachiv, doktorantiv, aspirantiv universytetu za 2023 rik Prykarpatskoho natsionalnogo universytetu imeni Vasylia Stefanyka, 1–5 kvitnia 2024 r., m. Ivano-Frankivsk*. Elektronne vydannia. Ivano-Frankivsk : Prykarp. nats. un-t im. V. Stefanyka, 2024. S. 326–327.

6. Holei N. Interv'iu z Mykoloiu Hubchukom 03 chervnia 2024 roku [Interview with Mykola Gubchuk on June 3, 2024]. *Arkhiv avtora*.

7. Komenda O. Universalna tvorcha osobystist v ukrainskii muzychnii kulturi [A universal creative personality in Ukrainian musical culture]: dys. ... doktora mystetstvovnavstva: 17.00.03. Kyiv, 2020. 519 s.

8. Li Pintin. Universalizm tvorchoi osobystosti: modusy muzykologichnoho dyskursu [Universalism of the creative personality: modes of musicological discourse]. *Slobozhanski mystetski studii*. Vyp. 1 (07). Sumy : Sumskiy derzh. ped. un-t im. A. S. Makarenka, 2025. S. 72–76.

9. Moskvichova Yu. O. Universalna tvorcha osobystist yak sotsiokulturnyi fenomen [Universal creative personality as a sociocultural phenomenon]. *International scientific conference Current trends in art and culture: Conference Proceeding* (April 3–4, 2024. Wloclawek, Republic of Poland). Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. C. 5–8.

10. Plokhii S. Brama Yevropy. Istoriia Ukrainy vid skifskikh voien do nezalezhnosti [The Gate of Europe. The History of Ukraine from the Scythian Wars to Independence]. Kharkiv: KSD, 2016. 496 s.

11. Admin. Pominiav frak na robu: yak opernyi spivak riatuie «Sokola» u Kolomyi [Swapping a tailcoat for a robe: how an opera singer saves «Sokol» in Kolomyia] (VIDEO). *Zakhidnyi kur'ier*. 14. 09 2022. URL: <https://kuryer.if.ua/pominyav-frak-na-robu-yak-opernyj-spivak-ryatuye-sokola-u-kolomyi-video/> (accessed 05.12.2024).

12. Education. *Mykola Hubchuk Opera Singer (Bariton)*. URL: <https://hubchuk.simdif.com> (accessed 05.12.2024).

UNIVERSALISM OF THE CREATIVE PERSONALITY OF MYKOLA HUBCHUK

Nazar HOLEI – graduate student of department of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

The proposed article conducts a cultural study of the universalism of the creative personality of Mykola Gubchuk. It aims to comprehensively cover his multifaceted activities, which combine artistic, organizational, volunteer, and social dimensions. Considerable attention is paid to the role of M. Gubchuk as an agent of cultural transformations in a difficult period for the country, in particular during the full-scale Russian invasion of Ukraine. The scientific novelty lies in understanding the role of M. Gubchuk not only as a performer, but also as a bearer of humanistic ideas, a cultural diplomat who promotes the integration of Ukrainian art, and a driver of innovative changes in society. The conclusion emphasizes the importance of a universal creative personality for strengthening the national unity of the Ukrainian people and active involvement in the processes of cultural renewal within the global context.

Key words: creative personality, universalism, Mykola Gubchuk, opera singer, manager.

UDC 929 M. Gubchuk

UNIVERSALISM OF THE CREATIVE PERSONALITY OF MYKOLA HUBCHUK

Nazar HOLEI – graduate student of department of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

The proposed article conducts a cultural study of the universalism of the creative personality of Mykola Gubchuk, a Ukrainian opera and chamber singer, artistic director of the Oleksandr Kozarenko Kolomyia Philharmonic, volunteer, active participant and initiator of social change.

The purpose of the article is a comprehensive coverage of the multifaceted activities of Mykola Gubchuk, which combines artistic, organizational, volunteer and social dimensions.

Research methodology. The work uses an interdisciplinary methodology that combines cultural analysis, biographical description, elements of comparative analysis, as well as an author's semi-structured interview.

Results. Mykola Gubchuk's performing activity as an opera singer is evidenced by his performances on the opera stages of Ukraine and Europe. His managerial activity was manifested in the organization of the Kolomyia Philharmonic named after Oleksandr Kozarenko. M. Gubchuk's public activity unfolded during the Russian-Ukrainian war as a volunteer.

The singer's concert activities are currently taking place abroad in order to draw attention to Ukraine and its fight against the enemy. Considerable attention is paid to the role of Mykola Gubchuk as an agent of cultural transformations during a difficult period for the country, in particular during the full-scale Russian invasion of Ukraine. An example of a person capable of harmoniously combining personal creative realization with an active civic position and useful social activities is given.

Novelty. The scientific novelty lies in understanding the role of Mykola Gubchuk not only as a performer, but as a bearer of humanistic ideas, a cultural diplomat who promotes the integration of Ukrainian art, and a driver of innovative changes in society.

The practical significance. The universal activity of Mykola Gubchuk is an example for practical implementation by other heads of philharmonic institutions of Ukraine. Attention is drawn to the social significance of

artists capable of showing signs of active universalism, and a vector for further research into the activities of Mykola Gubchuk, as well as other universal artists of Ukraine, is given.

Key words: creative personality, universalism, Mykola Gubchuk, opera singer, manager.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2025

Отримано після доопрацювання 4.05.2025

Прийнято до друку 7.05.2025

УДК 784.4:398.8(=161.2):008](045)

НАРОДНА ПІСЕННА КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

Павло ХЛЄБНИКОВ – здобувач вищої освіти за III освітньо-науковим рівнем – доктор філософії зі спеціальності 034 «Культурологія», Харківська державна академія культури, м. Харків

<https://orcid.org/0009-0009-1541-0487>

<https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.987>

pavel.khlebnikoff@gmail.com

Стаття досліджує народну пісенну культуру як багатовимірний феномен культурологічного знання, що інтегрує музичні, вербальні, обрядові та ментальні компоненти. Розкрито її роль у формуванні національної ідентичності, збереженні історичної пам'яті та духовних цінностей. Проаналізовано генезу пісенної традиції від архаїчних обрядів до християнської духовності, а також взаємодію з професійним мистецтвом. Наголошено на актуальності подальших досліджень у контексті глобалізаційних викликів та збереження автентичних форм народної творчості.

Ключові слова: народна пісенна культура, фольклор, культурна пам'ять, національна ідентичність, жанрова типологія, обрядовість, традиція.

Актуальність теми. У сучасному культурознавстві дедалі актуальнішою стає потреба в комплексному вивченні тих явищ, які відображають глибинні основи духовного буття народу через синтез художніх форм. Одним із таких феноменів є народна пісенна культура, що постає передусім як музичне явище, в якому музика відіграє провідну роль, об'єднуючи слово, обряд і символіку в єдину художню структуру. Як складова ширшого поняття музичної культури, народна пісенна культура акумулює багатовіковий досвід емоційного, ментального та естетичного самовираження народу.

Основою народної пісенної культури є музичний звук, що стає носієм смислів, емоцій і архетипних образів, в той час як словесний текст виконує функцію підсилення або конкретизації музичного змісту. Відтак народна пісня розглядається насамперед як явище музичної культури, а не тільки вербальної або літературної творчості.

У цьому контексті виникає потреба у чіткому відмежуванні поняття «народна пісенна культура» від суміжних термінів – «народнопісенне мистецтво» та «народнопісенна традиція». Якщо народнопісенне мистецтво здебільшого акцентує на естетичній довершеності твору, а народнопісенна традиція – на механізмах спадковості і трансляції, то народна пісенна культура охоплює ширший спектр: від музичних структур до функціональних, ритуальних, соціокультурних контекстів її існування.

Огляд останніх публікацій. Огляд останніх публікацій, присвячених народній пісенній культурі, свідчить про зростаючий науковий інтерес до її ролі у формуванні національної ідентичності та культурної пам'яті українського народу. Дослідження акцентують увагу на естетико-культурологічному вимірі народної пісні, її трансформації під впливом соціокультурних змін та взаємодії з професійним мистецтвом [4].

Значну увагу приділено аналізу пісенної спадщини видатних постатей, таких як К. Цірик, чия творчість сприяла відродженню національної свідомості в українській діаспорі. Інші дослідження розглядають народну пісню як чинник формування культури особистості та її вплив на сучасну українську музичну культуру [3], [9].

Актуальними є праці, автори яких досліджують народнопісенну творчість у контексті історичного розвитку та її значення для національної ідентифікації. Загалом, сучасні публікації підкреслюють важливість народної пісенної культури як невід'ємної складової культурологічного знання та національного самовизначення українців [12].

Мета статті – окреслення народної пісенної культури як музичного феномену в контексті культурологічного аналізу, виявлення її структурних компонентів, історичних етапів становлення і трансформацій, а також ролі у збереженні етнічної ідентичності через музичні форми вираження.

Основними завданнями є аналіз типології музичних жанрів народної пісенної культури, розкриття її взаємодії з професійною музичною традицією та осмислення музики як універсальної мови культурної пам'яті.

Виклад основного матеріалу. У сучасному культурознавчому дискурсі особливого значення набувають дослідження тих явищ, які не лише репрезентують художні практики народу, а й акумулюють